

KULTUR

Kulturredaktør Mode Steinkjer. Telefon 22 99 81 42.

:NYE TAKTER

**Tool tøy
grensene**
Side 29

Høstutstilling i alvor

Det er ingen spesielt lystig opplevelse å gå på Høstutstillingen i år. Dystopiene står i kø, og kunsten er relevant så det holder.

KUNST
«Høstutstillingen 2019»
Kunsternes hus, Oslo
Til 13. oktober

Det er store forandringer med årets utgave av Høstutstillingen. I fjor skrev jeg at den er «Bra nok som den er». I år er den så aktuell at det er til å grine av. Det er ikke det at du får miljøkrisen i all sin gru kastet i øynene. Kunsten er mer subtil enn som så. Men det er en tematisk understrøm blant årets 91 kunstverk på «Statens 132. Kunstutstilling» som setter tonen og får deg til å reflektere over de problemene vi står overfor.

Heldigvis er det ikke bare dystert. For eksempel gjør fotodokumentaristen Helge Skodvin så godt han kan for å muntre oss opp med sin underfundige serie «En jungel der ute». Han har en finstemt evne til å se humoren i alle de merverdige tingene vi mennesker finner på, og denne gangen er det forekomsten av dyrefigurer i norske omgivelser som er temaet.

Men det er altså alvor som skaper hovedinntrykket på årets utstilling. Selv ikke Nina Bang Larsens klovninspirerte skulptur greier å kalle frem smilet. Den er fargeglad og munter i oppslaget, men den heter «God betring i mørkret». Solen som svever over installasjonen er trist, og den menneskelignende figuren (som like gjerne kan være inspirert av seler og hvalrosser) feller tårer – på vegne av klimaet?

Når vi nå står midt oppe i en valgkamp der miljøkampen endelig har fått en sentral plass er Høstutstillingen et høyst relevant sted å bearbeide tankene. Dystopiene er tydelig til stede. Men det finnes også håp. Tonen slås an med en sårbar, liten akvarell av Ingebjørg Høkholt med den talende tit-

Håkon Anton Fagerås' skulptur «So stilt og mjukt å sova» står sentralt på «Høstutstillingen – Statens 132. Kunstutstilling». Rundt verk av Sissel M. Bergh (på gulvet) og på veggene fra venstre Hilde H. Honerud (f. 1977), Turid Mathiesen Kvålsvoll (f. 1962) og Marianne Darlén Solhaugstrand (f.1975).
ALLE FOTO: MINA RÆGE

telen «For fremtiden. Greta Thunberg». Johan Söderström har en tolkningsåpen tilnær-

«NOT» «YET» «TOO» «LATE» står det på hans fire fascinerende sparkelmalerier. Morten Vidar Grans grovt huggete dyreskulptur strekker frem en «hånd» som for å si «kom, la oss redde miljøet sammen». På motsatt side inviterer Natasja Askelund oss til å dra for gardinene og ignorere miljøkrisen i det fine maleriet «Solnedgang over grønt rom». Sofia Eliassons skulptur

«Fossil Beds – Double Green» minner om plastiske kartmodeller, men viser seg å være avstøpninger av søppel.

Det er liten tvil om at Høstutstillingens ulike kunstverk inviterer oss til å dikte videre og skape våre egne tolkninger. I et intervju sier årets juryleder, Marte Aas at årets utstilling byr på «(...) verk som utforsker demokratibegrepet og muligheter for menneskelig samhandling og kollektive løsninger. En interesse for

samfunnmessige strukturer og landskap som inkluderer enkelte og ekskluderer andre, ser vi også. I tillegg er mange opptatt av håndarbeid og håndverk og ulike prosesser knyttet til tilblivelsen av kunsten». Hun nevner ikke klima og miljø med ett eneste ord. Men hun er opptatt av kvalitet og hvordan begrepet stadig må fortolkes på nytt. Kunsten er så mangfoldig at den kan by på både eskapisme og løsningsforslag.

Flere subtile tolkningsmuligheter er å se. Kamilla Langeland viser «Det utvikler seg» der hun kultiverer østersopp. Soppen vil spire og gro

under utstillingens gang, men den kan også mugne og dø hvis den ikke har de beste forholdene. Så hvis du stopper opp og tenker etter vil du erfare hvor skjør balansen er mellom suksess og katastrofe. Kunstneren med det fascinerende navnet Grete Neseblod har dekorert en sort skinnjakke der det relativt aggressive motivet er overmalt med det forsonende utsagnet «CARE». Serbisk-norske Marsil Anđelov Al-Mahamid har vært opptatt av de jugoslaviske krigsfangenes forferdelige skjebne i Nord-Norge under andre verdenskrig. På Høstutstillingen utvider han interessefeltet med sitt fin-

” I år er den så aktuell at det er til å grine av.

:INNE&UTE

Jon Fosse feires med festival
Side 22-23

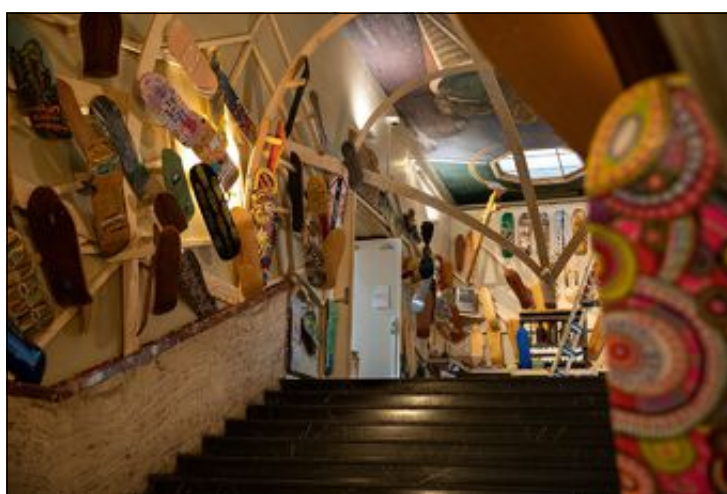

Mat & vin side 30
Kryssord side 33

or og håp

Nina Bang Larsens klovneinspirerte skulptur heter «God betring i mørkret».

Lars Kjemphols gigantiske skateboardinstallasjon i trappen snakker på flere plan.

stemte tekstilarbeid «Forced Evacuation of Finnmark».

Og som alltid (vel, vel, det kan jo diskuteres) er identitetsproblematikk en viktig del av kunsten. I Preben Holsts video forsøker «Alex» bare å være til i syv minutter og 15 sekunder, mens Cathrine Alice Liberg søker å samle flere identiteter i ett uttrykk i de tre fotografierene med tittel «No Name Woman». Den mest interessante løsningen byr Else Marie Hagen på. I sine to fotografier samler og deler hun identiteter. Det ene heter «The average of four boys and their shadows», det andre «The opposite direc-

tions of one single girl». Sjelden er dobbelteksponeeringer brukt på en mer interessant måte.

Til tross for den dystopiske tendensen er årets høstutstilling anbefalelsesverdig. Mitt første inntrykk var så som så fordi det er få estetiske opplevelser som slår deg i øynene. Men etter hvert vokste min opplevelse, og da jeg gikk ut igjen fikk Lars Kjemphols gigantiske skateboardinstallasjon i trappen en ny betydning. Der jeg ved ankomst først og fremst var imponert over det overveldende oppslaget, ble den ved avgang til en flerdimensjonal skulptur som snakker på

flere plan. De mange individene står sammen og snakker til publikum i et metaforrikt språk som kan få noen og enhver til å tenke på miljø, individuelle identiteter og kollektive løsninger. Det gir håp.

LARS ELTON

Kunstkritiker

KUNST

lars@elton.no

Ikke røre. Morten Vidar Grans grovt huggete dyreskulptur «Dyrisk 2» strekker frem en «hånd». FOTO: MINA RÆGE

Publikumsvennlig

Det er mye som er fristende å røre ved på årets Høstutstilling: Den vennlige bjørnen i tre – eller den myke mannen i 400 kilo marmor.

– Det blir nok en utfordring, sier kommunikasjonsansvarlig Katrine Sviland i Norske Billedkunstnere, og skotter mot et av mange små skilt med «vennligst ikke rør utstillingen» før den årlige begivenheten åpner lørdag.

– I fjor var det brunostfiguren folk gjerne ville ta på.

Heldigvis byr årets utstilling på mange verk som de besøkende kan delta på, røre ved, lytte til eller til og med spise: Et svart spisebord huser Per Jonas Lindstrøms «Artistbookarkivet», der man kan lage sin egen bok. Og hva med å spikke din egen skje, som Amber Ablett inviterer til i «Spoons Ignoring».

– At publikum inviteres inn, har vært viktig for juryen, sier Charlotte T. Dølvik, utstillingsleder for Høstutstillingen.

Dølvik kaller 2019-utgaven for «spesielt publikumsvennlig», og sier seg enig med juryleder Marte Aas om at det vises fri kunst på sitt beste.

– Juryen har generelt sett en tematisk tendens som på ulike måter har handlet om det kollektive. At det oppstår spørsmål om hvordan samhandle i en tid som så tydelig krever felles løsninger, sier Dølvik til NTB.

Lære av sopp

For en østerssopp er ikke bare en østerssopp når Kamilla Langeland, en av Høstutstillingens 49 debutanter, kultiverer den på veggen i kunst-

verket kalt «Det utvikler seg». Og allerede før man trår inn i Kunsternes Hus møter man det første kunstverket: Parkert ved sykkelstativet står det som ved første blikk ser ut som en motorsykkel med trekk over – men som viser seg å huse en seng. «Urban Nomads: Hide» av Hjørdis Kurås er et svar til dem som finner det stadig vanskeligere å sove utendørs, i en hovedstad med økende grad av såkalt fiendtlig arkitektur.

Skateboardinstallasjon

Verket som møter publikum i trappeoppgangen til Kunsternes Hus er Lars Kjemphols sosiale skulptur «Woodland», også skrevet «WDLND». I anledningen prosjektets ti år inviterte Kjemphol kunstnerkolleger, 170 i tallet, til å utsmykke skateboard – som pryder vegger og beveger seg opp mot himlingen.

Det er også et eget videorom, der 11 filmer går i loop – og varer 103 minutter. Med pause imellom. Man kan også delta på avstand som del av et annet kunstverk, debutanten Hanan Benammars «Antiphony».

– Hun skal ta over Høstutstillingens telefonnummer. Folk som ringer, kommer til en svarer der de velger mellom seks ord. Da settes de over til en av en rekke kunstnere som de kan snakke med om ordet, oppsummerer Sviland. Under telefonnummeret på veggen ligger visittkort med ordene «violence», «chaos», «emptiness», «silence», «border» og «doubt».

– Ikke de lystigste temaene, sier kommunikasjonsrådgiveren, mens bjørneskulpturen «Dyrisk 2» av Bjørn Vidar Gran strekker ut en bedende labb bak henne. (NTB)